

Den Haag, 2 mei 2024.

Geachte leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Graag wil ik eens met u van gedachten wisselen over het beleidsuitgangspunt “comply or explain”. Dit uiteraard in de context van wetgeving in Caribisch Nederland. Het land ‘Nederland’ bestaat uit een Europees deel en een Caribisch deel; dit laatste omvat de drie openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Deze opdeling bestaat sedert 10 oktober 2010, de datum van de ontmanteling van het land ‘Nederlandse Antillen’; sedert genoemde datum kent het Koninkrijk der Nederlanden vier landen: naast ‘Nederland’ onderscheiden we ‘Curaçao’, ‘Aruba’ en ‘Sint Maarten’. Als gezegd, de drie overige (kleinere) eilanden vormen tezamen ‘Caribisch Nederland’ en naast ‘Europees Nederland’ heet dit geheel het land ‘Nederland’. En hoewel de Grondwet uitzonderingen onderkent (zie Artikel 132a, lid 4) is de basisregel dat de wetgeving universeel van toepassing is in beide Nederlanden. En hoewel ik het graag eenvoudig hou is de werkelijkheid op de een of andere manier toch enigszins weerbarstig.

Lid 4 van genoemd artikel in de Grondwet luidt – ter zake van de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba – als volgt: *“Voor deze openbare lichamen kunnen regels worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland”*. Hieruit vloeit ook het vigerende beleid van ‘comply or explain’ voort: overal is de Nederlandse wet van toepassing tenzij bijzondere omstandigheden aanwezig zijn waardoor op Bonaire, Sint Eustatius of Saba een bepaalde regel niet of anders moet worden geïnterpreteerd. Tot zover is ‘comply or explain’ een tamelijk rechttoe-rechtaan beleidsuitgangspunt. Een voor mij tamelijk helder voorbeeld betreft de verordening (‘bouwbesluit’) dat een huis een zeker minimum aan glasoppervlak kent, alsook eisen ter zake van de (centrale) verwarming kent. Met een tropisch klimaat in Caribisch Nederland zijn die eisen niet één-op-één van toepassing of handhaafbaar. Voor het overige geldt volgens mij dat hetgeen op bijvoorbeeld Vlieland van toepassing is op wettelijk gebied, ook in Amsterdam geldt. Deze twee locaties zijn *at random* gekozen; met andere woorden: alle locaties in Europees Nederland zijn identiek voor wat betreft de juridische infrastructuur.

Wat ik nu niet zo goed begrijp is dat – zelfs na jaren na de besluitvorming in 2010 – zoveel aspecten buiten de ‘Nederlandse’ wet- en regelgeving gehouden wordt. Neem nu het Sociaal Minimum: een speciale commissie is met dit onderwerp belast (geweest) om met een advies te komen voor de ‘juiste’ hoogte. Voor heel (Europees) Nederland geldt één Sociaal Minimum, ongeacht de best wel bestaande sociaaleconomische verschillen in de onderscheidende regio’s in het land (bv. Randstad, Achterhoek, Zuid-Limburg, Oost-Groningen, Waddeneilanden, etc.). En dan moet er ineens een commissie komen voor Caribisch Nederland met drie niveaus (alle lager dan in Europees Nederland, één per openbaar

lichaam [*waarom dit verschil per eiland?*]). Bij het streven naar één 'land' is deze beweging natuurlijk gericht op het introduceren van tweederangs- naast eersterangsnederlanders. Veel ontwikkelingen duiden in die richting, te veel om hier (uitputtend) te noemen. Waarom wordt de eilandsraad niet op dezelfde manier samengesteld als de gemeenteraad in een Europees Nederlandse gemeente? Waarom is er (nog steeds) geen werkloosheidsuitkering? Waarom is er geen uniforme AOW-uitkering voor beide Nederlanden? Hoort Nederland bij Europa (beide delen: Europees en Caribisch)? Ik ben AOW'er en ik heb acht jaar gewoond en gewerkt op Sint Eustatius: ik word gekort op mijn AOW omdat ik indertijd (2014) naar het 'buitenland' (?) ben geëmigreerd... Voor mijn echtgenote is het nog pijnlijker: 'verhuisd' vóór haar in Europees Nederland geldende AOW-leeftijd maar tegelijkertijd ouder dan de in Caribisch Nederland geldende AOV-leeftijd: wél gekort op de AOW, géén AOV-uitkering. Dat er *initieel* verschillen zijn lijkt me verklaarbaar, maar het 'enthousiasme' om die verschillen – nu inmiddels veertien (!) jaar na 2010 – te elimineren is niet groot. Ik ervaar dat als (institutionele) discriminatie.

Ter illustratie: ineens wordt het "hoog tijd" genoemd voor de invoering van gelijke behandelingswetgeving op de BES-eilanden. *Waarom alleen die wetgeving...?*

Ander voorbeeld: met enige ophef wordt de hypotheekgarantie op Bonaire geïntroduceerd. *Waarom alleen op Bonaire...?*

Graag vraag ik uw begrip en ondersteuning in het streven de regering zover te krijgen de verschillen in Europees Nederland enerzijds en Caribisch Nederland anderzijds zo snel mogelijk te elimineren. Het verplicht moeten aangeven dat zekere wetgeving (ook) van toepassing is voor Caribisch Nederland is zo'n verdragingsstactiek: *natuurlijk* is wetgeving voor beide Nederlanden van toepassing en sommige wetgeving is alleen van toepassing op de verschillende openbare lichamen in het Caribisch Gebied (*in beginsel op aangeven van het openbaar lichaam zelf!*).

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,

Turfhaven 561,

2511 DK Den Haag.

T +31 6 31 79 58 57 (tbv SMS en Whatsapp)

E jhtm.nl@gmail.com

W <http://www.statia.nu> of <http://www.statia.nu/nl>

In afschrift aan: Commissie KOREL van de Eerste Kamer
Nederlandse Ombudsman